

ForEst &
FarmLand

LIFE-IP „Loodusriikas Eesti“ Erametsatoetuste süsteemi uuendamine (A5.1, A5.2)

Allar Luik
04.09.2024

A5 Erametsatoetuste uuendamine

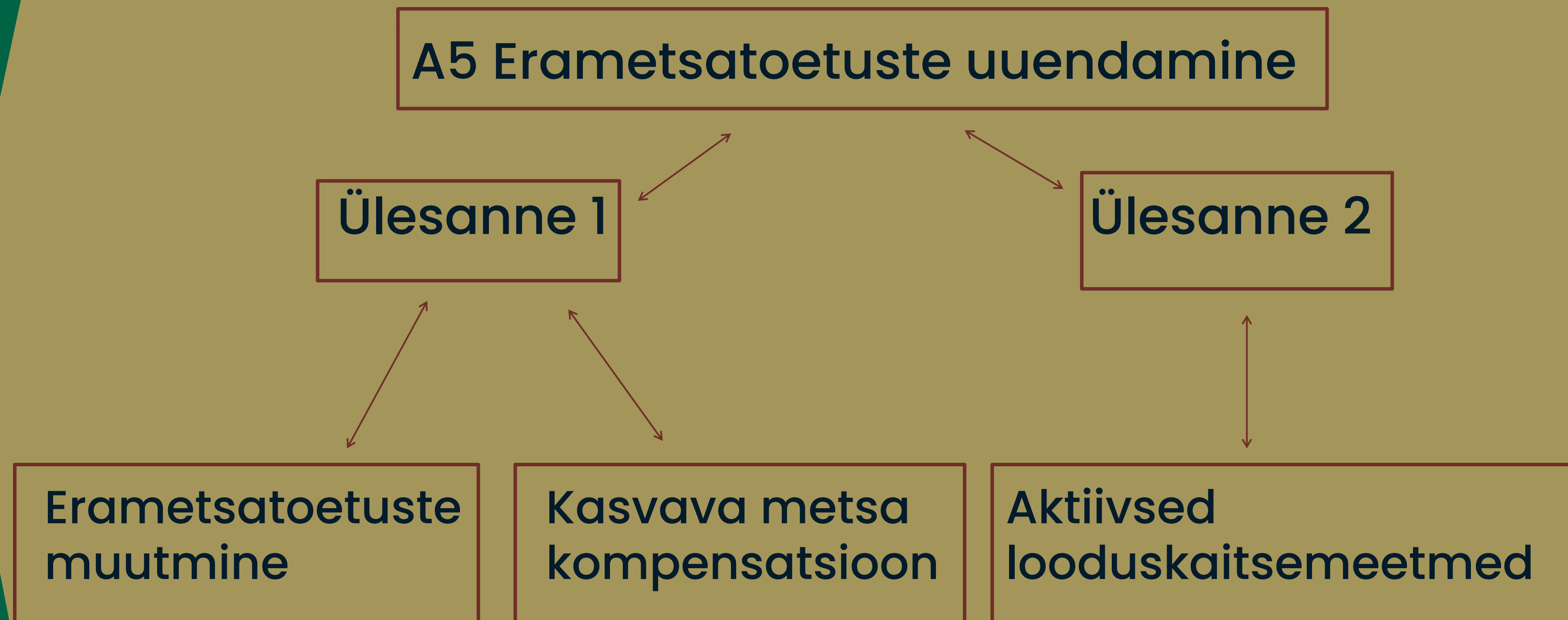
Ülesanne 1

Ülesanne 2

Erametsatoetuste
muutmine

Kasvava metsa
kompensatsioon

Aktiivsed
looduskaitsemeetmed

Ülesanne 1. Erametsatoetuste muutmine

Lahendatav probleem

1. Looduskaitseliste hüvitiste määrad ei ole ajakohased ja õiglased.
 - Määrad on püsinud pikka aega muutumatuna
 - Hüvitise määr peaks täpsemalt sõltuma piirangu rangusest ja metsa kvaliteedist
2. Kaitse alla võetud vara väärtus hüvitatakse vaid omandamise teel, omanikuks ei saa jääda.

Valminud uuringud ja tööd

- Kaitsepiirangutest tulenevad saamatajäädavad tulud – EMÜ
- Hüvitisemäärade leidmine igale metsaosale – EMÜ
- Keskkonnaameti poolne tabel piirangute ranguse kohta – Keskkonnaamet

- 1. Kasvava metsa kompensatsioon**
2. Iga-aastane makse

Kasvava metsa kompensatsioon

- Tulevikus loodavatele kaitsealadele ja ka minevikus kaitse alla võetud maadele.
- Vajalik sihtkaitsevööndites.
- Kas hüvitada ka nendele, kes on teadlikult kaitsealuse maa ostnud?
- Ühekordne makse oleks väga suur. Pikema aja peale jaotatud makse võiks olla riigile jõukohane. Maandab ka riski, kui mõni ala võetakse kaitse alt välja.
- Pole infot, kui paljudele peaks seda hüvitama, kui rakendada mõningaid kitsendusi

Kasvava metsa kompensatsioon

Võimalikud variandid:

- Keskmise hind või minevikus toimunud tehingute puhul keskmine hind + inflatsioon.
- Metsa väärtus hetkel.
- Metsa vanus kaitse alla võtmise hetkel korrutatuna iga-aastase maksega.
50-aastase metsa puhul tänase määra järgi näiteks $50 \cdot 134 \text{ €} = 6700 \text{ €}$

1. Kasvava metsa kompensatsioon
- 2. Iga-aastane makse**

Erinevate perioodide hinnad

Arvutused on tehtud nelja perioodi hindadega:

- 2023 kolme kõrgeima kuu hinnad. SKV=244 €/ha
- 2023 keskmised hinnad. SKV=197 €/ha
- Kolme aasta keskmised hinnad. SKV=170 €/ha
- Viie aasta keskmised hinnad. SKV=134 €/ha

Koroonakriisi tõttu olid 2019.-2022. a märkimisväärsed hinnakõikumised. 2019-2021 madalatele hindadele järgnesid 2022. a väga kõrged hinnad.

Siin näited läbivalt 2023. a keskmiste hindadega.

Hüvitiste jagunemine kaitsekorrast järgi

	€/ha	Piirangu iseloom	Kaalutud keskmine €/ha	Pindala (ha)
1	197	SKV	197	44165
2	212	SKV		107
3	128	Lubatud valikraie	128	13490
4	46	Lubatud turberaie	20	88
5	29	Lubatud turberaie		4
6	25	Lubatud turberaie		5738
7	18	Lubatud turberaie		170
8	22	Lubatud turberaie		278
9	18	Lubatud turberaie		15727
10	29	Lubatud lageraie langi suuruse piirangutega		16
11	22	Lubatud lageraie langi suuruse piirangutega	16324	
12	18	Lubatud lageraie langi suuruse piirangutega	12	
13	14	Lubatud lageraie langi suuruse piirangutega	56	
14	9	Lubatud lageraie langi suuruse piirangutega	15231	
15	3	Lubatud lageraie	0	5
16	0	Lubatud lageraie		690

Hüvitisemäärad

SKV-s kokku 44272 ha:

- 295 ha** **0 €/ha**
- 618 ha 1-20 €/ha
- 5604 ha 21-100 €/ha
- 18 296 ha** **101-200 €/ha**
- 12 975 ha** **201-300 €/ha**
- 5663 ha 301-400 €/ha
- 734 ha 401-500 €/ha
- 77 ha 501-600 €/ha
- 10 ha 601-700 €/ha
- 0,1 ha** **701-740 €/ha**

	€/ha	Piirangu iseloom	Kaalutud keskmine €/ha	Pindala (ha)
1	197	SKV	197	44165
2	212	SKV		107
3	128	Lubatud valikraie	128	13490
4	46	Lubatud turberaie	20	88
5	29	Lubatud turberaie		4
6	25	Lubatud turberaie		5738
7	18	Lubatud turberaie		170
8	22	Lubatud turberaie		278
9	18	Lubatud turberaie		15727
10	29	Lubatud lageraie langi suuruse piirangutega		16
11	22	Lubatud lageraie langi suuruse piirangutega	16324	
12	18	Lubatud lageraie langi suuruse piirangutega	12	
13	14	Lubatud lageraie langi suuruse piirangutega	56	
14	9	Lubatud lageraie langi suuruse piirangutega	0	15231
15	3	Lubatud lageraie		5
16	0	Lubatud lageraie		690

Eraldise väärtuse leidmine

Hüvitatakse raiepiirangust tulenev saamatajääv aastane tulu arvestades metsa majanduslikku väärtust.

- Takseerandmetest KKT ja H_{100}
- Lähteandmete ebatäpsus, kui takseeri ei ole, siis mullakaart
 - ✓ Mullakaardi alusandmed 1954–1990.
 - ✓ Keskmised boniteetid, kasvukohad
- Kaitse all olevad alad võivad olla juba teise koosseisuga, kui oleks optimaalselt majandusmetsas.
- Hüvitise arvutamine keeruline, vastavad rakendused hetkel puuduvad.

Murekoht turberaietega

Uuringu sisuline osa ja metoodika valmis 2023. aastal, kui ei olnud teadmist, et turberaiete iseloom oluliselt muutub. Nüüd on turberaietele pindala vähendatud ja keelatud olulisim turberaie liik – veerraie.

Turberaiete saamata jääva tulu arvutused on tehtud turberaiete katsealade baasilt, kus uuritakse turberaieks potentsiaalselt sobivaid alasid. Kui turberaie jääb ainsaks lubatud raieviisiks ka aladel, kus turberaie ei ole lageraiele sobiv alternatiiv, siis on õiglane hüvitis tõenäoliselt oluliselt suurem kui arvutatud hüvitis.

	€/ha	Piirangu iseloom	Kaalutud keskmine €/ha	Pindala (ha)
1	197	SKV	197	44165
2	212	SKV		107
3	128	Lubatud valikraie	128	13490
4	46	Lubatud turberaie	20	88
5	29	Lubatud turberaie		4
6	25	Lubatud turberaie		5738
7	18	Lubatud turberaie		170
8	22	Lubatud turberaie		278
9	18	Lubatud turberaie		15727
10	29	Lubatud lageraie langi suuruse piirangutega		16
11	22	Lubatud lageraie langi suuruse piirangutega	16324	
12	18	Lubatud lageraie langi suuruse piirangutega	12	
13	14	Lubatud lageraie langi suuruse piirangutega	56	
14	9	Lubatud lageraie langi suuruse piirangutega	0	15231
15	3	Lubatud lageraie		5
16	0	Lubatud lageraie		690

Üldised küsimused

- Mis perioodi hinnad ja kui tihti uuesti arvutada?
- Hüvitisemäärade inflatsiooniga sidumine võimaldaks pikemaks perioodiks määrad paika saada ning väheneks arvutuste tellimise vajadus
- Mida teha 0 või 5 €/ha väärtustega? Hetkel saavad kuni 60 €/ha. Kas kehtestada madalam baastase?
- Kuidas hinnata turberaiest saama jäävat tulu nendel aladel, kus turberaie pole sobiv raieviis? Kuidas arvestada uute turberaie piirangutega?
- Kui kasutame takseerandmeid, kes nende eest maksab?
- Kui täpseks minna ja mida võtta aluseks? Takseerikirjeldus või mullakaart?

Võimalikud kompensatsioonide rakendamise versioonid

Iga-aastane saamata jääva tulu (juurdekasvu) kompenseerimine:

1. Eraldisepõhine kompensatsioon
2. Lihsustus. Eraldisepõhine kaitsekorrast ja boniteedist lähtuv kompensatsioon (täna 2 kaitsekorda ja 7 boniteeti).
3. Suurem lihsustus. Kaitsealade põhine

4. Maakonnapõhiste keskmiste kompensatsioon
5. Ainult kaitsekorrast lähtuv kompensatsioon

Ülesanne 2. Aktiivsed erametsameetmed

Aktiivsed looduskaitsemeetmed

- 2021 aastal koguti mõttetalgutel esialgu 16 ideed. Hilisemalt on sõelale jäänud neli tegevust.
- Eramaal rakendatav vabatahtlik tegevus, mida omanik saaks looduse hüvanguks teha.
- Majanduslikult mittetulusad tööd. Vajavad täielikku või osalist hüvitamist.
- Eelkõige piiranguvööndites aga välistama ei peaks ka sihtkaitsevööndeid ning tavalisi majandusmetsi.

Aktiivsed looduskaitsemeetmed

1. Jäänukveekogude ja nende kallaste looduslikumaks kujundamine, metsa veerežiimi parandamine
2. Laialehiste puude istutamise abil puistu mitmekesistamine
3. Noorte metsade kujundamine valikuliste raietega
4. Metsatööl kergtehnika kasutamine

For**Est** &
Farm**Land**

Tänaan!